

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան . . . 12 Ֆր.

Վեցամսեայ . . . 6 Ֆր.

ԱՐՏԱՍՈՒՄԱՆ

Երկու քիւ մէկ ծաւրով

Տարեկան . . . 14 Ֆր.

Վեցամսեայ . . . 7 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60
Վեցամսեայ 1.50Տօլար »

Կ Ա Ն Ե Ի Կ

Մանուցման սողը
20 տանքիմ

ԺՄԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՐԵԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՑԻ

Rédaction du journal

le vounk

VARNA (Bulgarie)

Редация

на ВѢСТНИКЪ

Исавуни

ВАРНА

Գրութիւնք եւ չիւ
տրուիր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անահիտէ վերջ գրական նոր
ճիւղակ հանգէսը և Լուսաբեր
սկսած են Հայկական Միութիւն
մը կազմակերպող վերստին
արծարծել և զայն իրականութեան
շաղկին մէջ դնելու համար կազ-
մուելիք Միութեան գործակա-
նութիւնը վրայ կարծիքներ յայտ-
նել, միշտ իրենց սա նպատա-
կակէտը ունենալով որ ապագայ
Հայկական Միութիւնը ամբողջ
հայ ազգին ձայնը և բաղձանքը
ներկայացնող մարմինը ըլլայ
գէթ արտասահմանի մէջ:

Ինչպէս գիտենք այս գաղա-
փարը նոր չէ մեր մէջ. կը յի-
շենք Կեդրոնական Հայկական
Միութիւնը որ սկսաւ հանգուց-
եալ Ասպետ Զուռի, Նուպար
Փաշայի, Տ. Զեքի, Տ. Գալա-
տիի և ուրիշ մէկ քանի համակ-
րելի անձնաւորութեանց նախա-
ձեռնութեամբ ու նաեւ բազմա-
հայ գաղութներու ոչ պաշտո-
նական պատգամաւորներու հա-
մաձայնութեամբ: Ասոր համար
խորհրդակցութիւններ, երթե-
ւեկեր, կարծեաց փոխանակու-
թիւններ և այլն. բայց հետե-
ւանքը եղաւ քայքայում և մո-
ռացում:

Ատկէ զատ կարելի է յիշել
ուրիշ նոյնանպատակ ձեռնարկ-
ներ եւս՝ որոնք անհետեւանք
մնացին և կարող չեղան ու է
զարման տանիլ ժողովուրդին մէջ
գոյութիւն ստացող և ստէպ ի-
րարու գործ չեզոքացնող Յեզա-
փոխական կուսակցութիւնները
հասկացողութեան մը բերելու և
զանոնք Հայկական Միութեան
չուրջը հաւաքելու իբրեւ մար-
տիկ բանակներ հայկական դա-
տին պաշտպանութեանը համար:

Ի՞նչու այս անյաջողութիւնը.
Ամբողջ հայութեան ձայնը
ներկայացնող բարձր մարմնոյ մը
կազմութիւնը հիմնական ընելու
համար, մենք կը կարծենք թէ,
նախ հարկ է աշխարհի չորս
ցամաքներուն վրայ ցրուած գըլ-
խաւոր հայ գաղութներու ու-

րոյն կազմակերպութիւնը իրա-
կանացեալ այսինքն ամէն մէկ
գաղութականութիւն նախ ինք իր
մէջ կազմակերպուի. օրինակ,
պուլկարահայութիւնը իր ամփոփ
ձայնը կամ կամքը ներկայացնող
ազգային մարմին մը ունենայ,
նայնպէս Ամերիկան, Եգիպտոսը
և այլն. Երբ բազմաթիւ հայու-
թիւն պարունակող երկիրներու
մէջ ուրոյն ազգային կազմակեր-
պութիւնները կատարուին եւ
իրենց չըջանակի բոլոր հայերուն
անունով խօսելու և գործելու
իրաւունք ստանան եւ պարտա-
կանութիւն ստանան, արդէն
Ընդհանուր Հայկական Միութիւն
մը կազմելու գործը արտասահ-
մանի մէջ շատ գիւրտութեամբ
կրնայ գլուխ ելլել:

Ամէն հայու սրտին մօտիկ ե-
ղող այս առաջադրեալ գաղափա-
րին իրականացման փորձերը ե-
թէ ցարդ անյաջողութեան մատ-
նուած են, ատոր պատճառը պէտք
է փնտռել, ըստ մեզ, միմիայն
մէկ քանի անհատներու յանուն
ընդհանուր ազգութեան խօսե-
լու հաւակնոտութեան մէջ:
Ուստի, որպէս զի միեւնոյն
անյաջողութեան չը մատնուի ա-
ռաջարկուած ձեռնարկը և գործը
բնական ճամբով ընթանայ, ա-
մէն հայ գաղութի ջանքը ըլլա-
լու է նախ ինք իր մէջ կազմա-
կերպուիլ, իր օրինաւոր ու պաշ-
տոնապէս ճանչցուած լիազոր
մարմինը ունենալու համար: Ա-
սոր համար ալ մենք առջեւնին
հարթուած ուղի մը ունինք, այն
է առաջնորդարանական կազմա-
կերպութիւնը, որ արդէն գծուած
է մեր ազգային Սահմանադրու-
թեան մէջ: Հետեւաբար ուժեղ
«Հայկական Միութիւն» կազմե-
լու առաջին քայլը առած
կըլլան ամէն անոնք որոնք կը
ջանան իրենց չըջանակին մէջ
Առաջնորդական կազմակերպու-
թիւնը փութացնել, եթէ չկայ.
իսկ եթէ կայ արդէն, եղածը օ-
րինաւորութեան ճամբուն մէջ
դնել: Եւ երբ 4—5 գլխաւոր
գաղութաւորներու առաջնորդարա-
նական կազմակերպութիւնները
օրինաւորապէս կատարուած լին-

ցած ըլլան. այդ գաղութաւորնե-
րու վարիչ մարմինները կամ ա-
ռաջնորդարանները շուտով և
գիւրտութեամբ կրնան յառաջ բե-
րել բուն Կեդրոնական Հայկական
Միութիւնը արտասահմանի յար-
մարագոյն մէկ կէտին վրայ ըլ-
լայ Ընտրա, ըլլայ Բարիզ կամ
այլուր:

ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ

ՌՈՒՍՍԱՅ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ռուսական մայրաքաղաքին
մէջ, ինչպէս կը գրէ Մաքենի
Բեքրապուրկի թղթակիցը, մի-
միայն պատերազմի մասին կը
խօսուի, որպէսզի ի նպաստ խա-
ղաղութեան ժողովուրդի խաւե-
րուն մէջ հոյ պատրաստեն. և այն
լրագիրները որոնք մինչեւ հի-
մա «գիւնետունական հայրենասի-
րութիւն» կը քարոզէին ամե-
նազին զինուորական խաւի-
քերը, Ամեն մարդ այժմ կը մը-
տածէ թէ պատերազմը բաւա-
կան երկարեցաւ և թէ այլևս
պէտք է ծախքերը դադարին:

Մինչև հիմա Ռուսական վիսա-
ները հիմնաւ ամենաստորագ
տունական տեղեկութեանց վրայ
14 ամսոյ մէջ եղած են հետեւեալ-
ները, մեռեալ, վիրաւոր և գե-
րի:

Շահոյ գետի քով	45,000
Բորթ Արթուր և Բինչաւ	45,000
Լիտուանի	25,000
Վաֆրինքու	2,000
Հայէնկ	15,000
Կիրճերու մէջ	2,600
Թիւրքէնջան	1,900
Տաշինջալ	700
Սիլիան	360
Բայլու	240
Մովային ճակատամարտնե- րու մէջ	9,900
Սանտէրու	19,000
Մուքաչ	175,000
Ամէն ամիս 7,000ական հի- ւանդ պատերազմի գաշ- տէն եւ զրկուած	100,000
Ընդհանուր զուժար	437,100
Ասկէ կը հետեւի թէ Լինէվիչ	

հիմակու հիմա իր տրամադրու-
թեան տակ 300,000 շոք ունի:
Ահաւասիկ և նիւթական կա-
րուստները:

Ռուսի	
Մանչուրական ե կաթու- ղին	253,000,000
Նոյն գծի պահպանութեան համար	46,000,000
Խուսիսու գներու առե- րուններէն եղած վնասու- նէրը նոյն գծին	70,000,000
Տաշին քաղաքի եւ նա- ւամասոյցի շինութեան	20,000,000
Մովային պաշտպանու- թեան կազմութեան համար	11,000,000
Բորթ Արթուրի ամրու- թեանց, նաւամասոյցի և այլնի շինութեան	500,000,000
Պատերազմական ծախք և արտաքին փոխա- ռութիւն և այլն	720,000,000
1480 կորսուած խնդանթ	10,000,000
Կորսուած տորմիզ	160,000,000
	1,800,000,000

Իսկ վերջին 200 միլիոն ներ-
քին փոխառութեան հետ 2 մի-
լիար Ռուսի և կամ 5 միլիար
ֆրանք. և այս ամենը ինչու հա-
մար. որպէսզի հիմա Խարպինի
մէջ շաբաթական 5000 ական վի-
րաւոր մեռնին թողուած իրենց
ճակատագրին. բժ. կական ծառա-
յութեանց անբաւարարութեան
համար:

Հակառակ աղմկալի պատե-
րազմական պատրաստութեանց,
Մաքենի Բեքրապուրկի թղթա-
կիցը համոզուած է թէ ամենէն
ուշ մինչև մայիս խաղաղութիւնը
պիտի կնքուի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ ՄԸ ՆԱՄԱԿԵՆ

(Նոյնութեամբ դրուած)

Վեց ամսուան ճամբորդութիւն մը
և Հայ վասակի մը մասնորոշիւր:

Մեզ համար անտանելի ծախքերը
նկելով հազիւ հազ յաջողեցանք մի
«Թէզգէթէ» առնել Մալմիկի համար,
ուրկէ անցաղիւր պիտի առնէինք ար-
տասահման գալու համար:

Օգոստոս 16 ին երկուշաբթի առա-

ւօտ մեր ընկերի հետ վերջին հրա-
ժեշտի ողջոյնը տուանք մեր ծննդավայր
Հայրենիքին ու մեկնեցանք զէպի
պանդուխտութիւն... մինչ կիրառու
վեց օրէն ժամանեցինք եւ գալած օ-
րերնիս աւտորակա՛ն հաւը պատ-
րաստ էր թէպէտ մենք կը փափա-
քէինք ժամ առաջ հաւ հասնել եւ
հեռանալ կիրասոնից բայց զժրգ-
գաբար տաճիկ խանձին մեզ ըսաւ,
անկարելի է որ Հայերը երթան Եւրո-
պական հասարակութիւն. այս առթիւ կամայ
եւ ակամայ ամբողջ չորս օր սպա-
սեցինք մինչեւ որ «Հաճի Տալուտ»
օսմանեան զրօշակ պարզող հաւը ե-
կաւ ու մեկնեցանք զէպի Կ. Պօլիս.
3 օրէն ժամանեցինք մայրաքաղաքին
առջեւ եւ հոնկէ ուրիշ հաւ մը վո-
խադրուեցանք եւ եկանք ուղղակի
Սալոնիկ—

Սալոնիկ հասնելէն երկու օր վերջ
անդուռն Տէր Արսէն քահանային հետ զի
մեցինք արտասահմանի համար անցա-
գիւր առնելու համար Բօլիս միւստի-
րին «չարսթ կէֆ» պատասխանեց.

Երբ շարժ օրը վերստին գնացինք,
խնդիրը բոլորովին կոճողուեալ էր,
զի վատարար մեզ զրպարտած է ե-
ղեր կամային Թօրթան գիւղացի տի-
րացու Երամ Զուլուխեանը:

Յիշեալ վատ տիրացու Երամը հա-
կառակ աէր Արսէն հօր յորդորներուն
եւ խրատներուն, կը շարունակէ իր
վատ զրպարտութիւնները, որոնցմէ մի
քանի ազգայիններ հիւսիսալէս շատ
զրկանքներու ենթարկուեցան ու չա-
րաչար տանջուեցան հինգ երկար
ամիսներ օտար պանդուխտութեան խորշ-
րուն մէջ:

Այդ, արգոյ ընթերցողք «Իրա-
ւունք»ի կը խրատենք ձեզ որ զի-
տեղ տաք ձեր ազգակիցներուն որ Ըզ
գուշանան յիշեալ գետնաքարշ վատ
արարածէն եւ Սալոնիկի ճամբով չը-
գան այս կողմերը ու նեղուին. մենք
եւ մեր ընկերները որ երեք օրուան
ճամբայ ունէինք, մեզ հինգ երկար
ամիսներ տառապեցուց եւ սեզ թուր-
քին կողոպտել տուաւ վատարար:

Աստուած գութ տայ անգութին.
խիղճ տայ անխղճին, եւ յիշատակն
չարեաց անիծեալ եղիցի:

Ամէն:

Թ. Ս. Գ.

18 Մարտ 1905

ԹՈՔԱԽՏԻ ՆՈՐԱԳԻՏԻՑ ԴԱՐՄԱՆԸ

Այս օրի գիտական աշխարհը մեծ
հետաքրքրութեամբ կը զբաղի բրօքե-
սօր Ճիւզէթ Լէվիի (Միլանի համալ-
սարանէն) թորթախի նոր գտած դար-
մանումով. որն որ, ըստ յայտարարու-
թեան յարգելի բրօքէսօրին, կատարե-
լապէս կը բուժէ վերոյիշեալ ախտը:

Նախ եւ առաջ Լէվի կը պատմէ թէ՛
ինչպէս ձեռնարկ թորթախի բուժումը
եօսերու միջոցաւ յառաջ բերած է պիտ-
նոց մէջ սա գաղափարը թէ՛ հեռու չէ
այն օրը երբ նոյնատեսակ ներարկու-
թեամբ պիտի կրնայ բուժուիլ մար-
դոց թորթախը:

Բնական տարիներ Լէվի անընդհատ իր
ուշադրութիւնը այս խնդրոյ լուծման
յատկացուցած է, որոնցով միջոցներ
զայն գործնական հետեւանքի մը յան-
գեցնելու:

Սկիզբէն, կը գրէ ան, երկու զբ-
ուսութիւններու բաղադր. Ա. Ինչ-
պէս ներմուծել հօք հիւանդ մարմնոյ
մէջ:

Բ. Ինչ ձեւ տալու է դեղին որն որ
իր բնութեամբ սաստիկ գոգոնչ է:

Անկարելի էր հօք գործածել ուղ-
ղակի մարդու վրայ, ինչպէս կը գոր-
ծածուի անասնոց վրայ, գլխաւորա-
բար նկատի առնելով անոր հիւսկէն-
ներու վրայ ըրած ահագին ազդեցու-
թիւնը: Սա հաստատուած է բրօքէսօր
Տիւրանդէի մեթօտով, եւ այս մեթո-
տով եղած ներարկումները անտանելի
ցաւեր կը պատճառէին. անոնք սպա-
նովապէս կրնան գործածուիլ արտա-
քին կամ վերաբուժական պալատախ-
տերու:

Ճիշդ է թէ վերջին տարիներ հօք
այլեւայլ ձեւերու տակ՝ ինչպէս հօք-
ֆօրմ, հօքօլ, ալիսօլ, եւ այլն գոր-
ծածուեցաւ իբր զարման թորթախի
զէմ, եւ անոնք ներարկելի յատկու-
թիւն ունին, սակայն այս նիւթերէն
եւ ոչ մին կրցաւ իր նպատակին ծա-
ռայել, այսինքն բուժել արմատապէս
թորթախը:

Այս անյաջողութեանց հետեւանօք
եւ սկսեալ հետազոտել թէ՛ ինչպէս
կ'ազդէ հօք ինչպէս առողջ նոյնպէս
հիւանդ կազմին վրայ: Եւ որպիսի՞
փոփոխութիւններ առաջ կը բերէ մար-
դու մարմնոյն մէջ, եւ առաջին փոր-
ձերէն եւս դիտելի հետեւեալ կարեւոր
կէտը: Այն կենդանիներուն վրայ որոց
արիւնին մէջ ներարկուած էր հօք,
մի քանի օրէն ու եւ հետք չէր մնար
դեղէն, նոյնպէս դիտելի թէ չիճուէր՝
որ կատանայի այս տեսակ ներարկեալ
անասուններէ, մարդներու համար
արտաքոյ կարգի սպանիչ յատկութիւն
ունէր, առկէ կրնայի եզրակացնել թէ
այս չիճուէր կը բովանդակէ բուժիչ
յատկութիւն: Եւ յիշեալիս հաւրու-
նակեցի իմ փորձերս նախ անասնոց եւ
ապա մարդոց վրայ, բայց շատ շուտ
եւ պէտք էր համոզուիլ թէ այս հօքէն
արտանանուած չիճուէր չէր բովանդա-
կեր այն աստիճանի զօրութիւն որ կարե-
նար կասեցնել ախտը եւ կամ նոյնիսկ
ամենաթեթեւ թորթախաւորը բուժել:
Հետեւաբար այս ամենը կրնար հեշ-
տութեամբ բացատրուիլ չիճուէր տա-
րասեալ հանգամանօք:

Այս փորձերը ինձ այն եզրակացու-
թեան յանգեցուցին թէ հօք պիտի
կրնայ թորթախը բուժել այն ժամա-
նակ միայն երբ կարելի լինի տալ ա-
տուր դեղի մի այն տեսակ ձեւ որ կա-
րենայ ներմուծուիլ մարմնոյ մէջ ա-
ռանց կազմի ընդդիմութեան, առանց
ո եւ է գրգռութիւն յառաջ բերելու. եւ
առանց ո եւ է քիմիական տարրադա-
դրութեան արիւնային շրջանին վրայ:

Հոսկ յետոյ եւ յաջողեցայ հօքին
տալ նոր պատկութիւններ որոնց շնոր-
հիւ մարմնոյ մէջ ներմուծուած չիճուէր
յառաջ կը բերէ մի հակաթոյն նոյնպէս
մի հականեխական ներգործութիւն եւ
կառայնորդէ հիւանդը կատարեալ բուժ-
ման:

Նմանաբուժական (ալոթաթի) փոփո-
խութեան ենթարկումով հօքը այլեւս
չը ներգործի իբր գրգռիչ եւ կամ իբր
թոյն. նոյնպէս մարմնը ու եւ ազդման
նշան չը տար, ընդհակառակը դեղը ա-
խորժանօք կը կլլուէ: Եթէ այսպէս
պատրաստուած հօք ներարկուի առողջ
մարդու մարմնոյն մէջ, ան կը բազ-
մապատկէ արեան կարմիր գնդիկները,
եւ կը բարձրացնէ կենդանական զօրու-
թիւնը առհասարակ մարմնոյ բոլոր
գործարանաց:

Թորթախաւորներուն համար ի հարկէ
պէտք է ամեն մի մասնաւոր պարա-
գայի համար չափորոշում նշանակել,
10—15 կանոնաւոր ներարկումներէ
վերջ, տեղական ցաւազին երեւոյթ-
ները կ'անյայտանան, հիւանդը կը
վերստանայ իր ոյժը եւ աստիճանաբար
կ'ապաքինի:

Հիմայ որ հօք կերպարանափոխե-
լով, եւ այդ միջոցաւ թէ կենդանի-
ները եւ թէ մարդիկներ կրցայ բու-
ժել, իմ յաջողութիւնս եւ մի նամա-
կով մատուցի յոտս գահոյնց Նորին
Վեհափառութեան Իտալիոյ թագաւո-
րին՝ որուն ի պատասխան յայտնուե-
ցաւ ինձ իր բարձր երախտագիտու-
թիւնը այս իմ գիտական կարեւոր
պիւտիս համար. որով եւ իմ բուժական
եղանակով թէ տարազործարանիս եւ
թէ հիւանդանոցի մէջ ստացայ զբաղան
արդիւնք: Իսկ առանձինն բուժումը
կը լինի շատ պարզ. եւ այն գլխաւոր-
աբար սովորական հօք (խառնեալ
թորեալ ջրով) հիւսկէններու մէջ նե-
րարկմամբ, եւ ո եւ է ցաւ չը պատ-
ճառի:

Թարգմ. Յ. Հ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. Ռ. ՄԻԼԻԿԸՆ, 14 մարտ

Հայրենիքէն հազարաւոր մղոններով
ովկիանոսներով անջրպետուած Ամե-
րիկայի ներքնաշխարհին մէջ՝ հայ
տարագրեալները հայ կապրին, հայ
կը խորհին մինչեւ վերջը, ա'ս է ի-
րենց խորհուրդը գլխի ցերեկ:

Անցեալ Հինգշաբթի Սրբ. Վարդա-
նանցի առթիւ, Գաղութիւն կարգ
մը հայերը ճոր հանդէս մը սարքեցին՝
Աւարայրի Դիւցազանց եւ քաջ
Վարդանի յիշատակին:

Գաղութիւն հայերը բոլորն ալ՝ օրօ-
րանի մանուկէն մինչեւ ծերը հո'ն
վազած էին: Անգլիախօսներու խու-
ռն բազմութիւն մը ժամանակին ա-
թոռները զրուած էր: Հանգիստի կը
նախազանէր հանրամասնօթ Տօղթ. Նը-
շան Գառապեան: Զուլեակներու
նուագախաւօրը սկսաւ գլորեցնել հայ-
կական քայլերգները: Հայ ստենախօ-
սը իր պերճ խօսքերովը սարսաղոց
ներկաներու սրտերը: Անգլիախօ-
սներու երկսեռ բազմութիւնը՝ խորին
տպաւորութեան տակ մնաց անզրկե-
րէն առեւտարութիւն խօսքերէն:

Ճառախօսութիւն, մեհախօսութիւն
իրարու անընդհատ կը յաջորդէին եր-
գերէն վերջ. ինչպէս անգլիականներու
դաշնակները՝ երգերու մասնակցու-
թիւնը:

Հանդէսին էն տխուր, մեր սրտերը
զահանողը, մեր աչքերը մթազնող տե-
սարան էր Մայր Հայաստանի «կեն-
դանի պատկեր» իր նոյնութեամբ՝
աւերակներովը մթութեան մէջ որ ե-
լեքորական լոյսի ուժովը կը ցոլացնէր
աւերակներուն վրայ. հոն էր որ կը
սեւեռէին մեր աչքերը մեր էն խոր-
հրդանշան հեռապատկերը սոյն լու-
թեան մէջէն յանկարծ պայթեցաւ անմի-
թեալ բերնէ մը «Իմ Սիրելի Զաւակուն-
քս» ողբերգ, հո'ն ամենքս ալ կենդանի
պատկեր մը եղած էինք. սեւ եղեռ-
նական հորիզոն մըն էր այդ որ մեր
խորհուրդին կը տիրապետէր: Այս
տխուր տեսարանէ վերջ մտազան լապ-
տերով ներկայացուեցան Հայաստանի
էն ընտրելի քաղաքու պատկերնե-
րը. ասոնց մէջէն նշանակելի տեղը կը
կը բռնէր Շաւարշանի վերջին պա-
տերազմը, Ղեւոնդ Շրէջը՝ Վարդանի հեռ-
կ'ուխտեն Տղմուտի ափերու վրայ
կեցած:

Ասոնցմէ վերջը կերուխում տրուե-
ցաւ հիւերներուն: Հանդիսականները
կէս դիւերուն մեկնեցան իրենց հեռ
տաներով անմահի Վարդանի... ուխ-
տի քաժմեկն մնաւ մը:

Ս. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆ

Ամերիկա

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դադարիս ծանօթ «հանդիսատեսը»
իւր լրդրճուկ գրուածքում ի մէջ այ-
լոց կ'ըսէր, որ իբր թէ հայ Յեղափո-
խութեան զէմ ունեցած թոյնս Վար-
դանանց հանդէսին մէջ դուրս թա-
փած եմ, որով ըսել կուզէ, որ Յե-
ղափոխութեան թշնամի եմ, եւ իրեն
ու նմաններուն մնացած է յեղափո-
խութիւնը:

Այսպէ՛ս է սակայն տեսնելը Յայտ-
նիէ, որ յեղափոխութեան իշխումի մը
չկրնար յեղափոխական ըլլալ եւ թէ
եւ եղած եմ յեղափոխական, եմ ու
պիտի մնամ գերեզմանէն անդին ալ.
Երկար տարիներու ազգային լրա-
դիրներ ու գրուածքներ, եւ շատ եւ
շատ լուր մարդիկ պատաստ են վը-
կայելու եւ զայս հաստատելու հա-
մար. բան մը որ անվիճելի է
ցերեկալ «հանդիսատես»ին նման-
եաց բերնին ինկած չէ տարակու-
սանքի ներքեւ ձգել, որովհետեւ
իրենք այս մասերը կարողութեան
շատ ու շատ հիւսիս են. աչօք չեն
տեսներ, զի ցուստ է աչքերնին եւ
մտօք ալ չեն լինար իմանալ, զի
խելակորոյս են:

Մինակ անդուռն Դաշնակցական
անուանակալ Լեւոն Խոսեօյան հանդէպ
ցոյց տուած բարեացակամութիւնս ու
գործունէութիւնս պիտի չըւսեմ արգ-
եօք ցուցնելու թէ ինչ մարդ եմ
ու ինչ զգացում ունիմ:

Այդ երկազմութիւն կլորիկ գու-
մարներու պէտք ունեցած ատեն—
տակաւն տարին անցած չէ—եւ չէ՛ր
որ իրենց խորհուրդ տուէ որ, եթէ
զիմում ըլլայ թաղապետութեան, Թե-
րեւս օգնութիւն մը տրուի, եւ եւս
չէ՛ր իրենց խնդրանց վրայ Պ. Ա.
ին ընկերակցութեամբ խնդրազիր մը
տուինք յա՛տեն ընթերցարանին—
գովախտի տրամադրութեան ներքեւ—
եւ ստացանք 100 ֆր.

Եւ չէ՛ր, որ դարձեալ յիշեալ Պ.
Ա. ին հետ 500 ֆրանքի վիճակա-
հանութեան մը համար խնդրազիր
տուինք գաւառապետին եւ վերջոյս
բարեացակամութեան եւ առ իս ու-
նեցած բարեկամութեան շնորհիւ հը-
րաման մը ձեռք բերուեցաւ:

Ո՞վ կը խօսէր ամէն անգամ այդ
գովախտին սարքած լսարանաց մէջ,
ե'ս թէ «հանդիսատեսը» կամ «նմա-
նները»: Երբեմն անձնական գործո-
վոս խոնջածս ատեն իսկ, երբ կը
խնդրուէր որ սարքել ուզուած լը-
սարանի մը մէջ խօսէի, գիտելով
որ իմ մէկ քանի խօսքերս աւելի
կողոպտեն ունկնդիրները քան թէ Պ.
Ա. ին ժամերով ատենաբանութիւնը,
մերժած եմ իբրեւ, «Պետո»ին մա-
հաւան տարեկարձին իրիկունը դարձ-
եալ այդ գովախտի սարքել ուզած
էր հանդէս մը եւ կը փափաքէր,
որ օտարաքաղաքացի հայ զինուոր
մը, որ հայրենասէրի բարի համբա-
ւը կը վայելէ, ներկայ գտնուէր այդ
հանդէսին, ո՞վ գնաց հրամանատա-
րին այն փոթորիկին եւ ցուրտին
յիշեալ զինուորին թոյլտուութիւնը
խնդրելու համար եւ այս շատ զը-
ժուարթին պարագայի մէջ. ե'ս թէ
ուրիշը:

Ես՝ որ ոչ գովախտի սեղամ եմ եւ
ոչ ընթերցարանի, միայն պարզ ըն-
թերցող մը—չատ քիչ ատեն բաժա-
նորդ ընթերցարանի—, հետեւաբար
ուղղակի պարտաւորութիւն մ'ալ չու-
նէի, եթէ հուզէի, մ'վ պիտի կրնար
ստիպել զիս այս բաները ընելու հա-
մար:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐԻՒՄ ՎԵ ԶԻՆՍԱԹ

Աստուծոյ տալիս պէտք էն ատիկ վէ ալիճենապ պիտ տէ՛վլէ՛մ իւն- վանընը գաղանձը վէ չէօհ- րէթեապ օլմուշ օլան Թրանսանըն հիւքիւմէթի հազըրէսի սօն սէ- նէլէրտէ էն մէնֆաթթէրէսթ վէ հըստիւթը ինսանիյէտէն պի պէհրէ հիւքիւմէթէրին սիւքիւնէ տախիլ օլմուշ տըր : Էրմէնիլէ- րին ըրդ մալ ու հայաթընըն թէմիինի թաահիւտ իթմիշ օ- լան Թրանսա պոլստան չէնթ սէ- նէ մուգատտէմ եիւզ պիւնէրլէ էրմէնիլէրին սէլ կիպի գանը ազաղըն էսնատէ զատտար ճէլ- լաթըն էլինի թուլմագ իչիւն հիշ պիտ թէչէպիւտտէ պոլսըն- մամըշ իքէն, ազ միւտտէթ սօն- րա Լօրէնտօ վէ թիւպէնի նամ ի- քի թաթիլը սու ֆրէնկլէրին տէվ- լէթի օսմանիւտէ օլան շիւքէ- լի մաթլուպլարընը թահիլ ի- չիւն պիւթիւն պիտ տօնանմա եօլլայուպ Միտիլլի ատասընըն իչլալընա գալգըշտըր վէ նիհա- յէթ պու թէհտիւտէ ատի թահ- սիւտարըր մէմուրիյէթիին իճրա իթտիկի կիպի պու տէֆա տախի Սասունտա 7771 էրմէնիլէրին գըրըրմասընա սէյիւրճի սըֆաթը ալմըշ վէ սիւքիւտ գալմըշ օլմա- սընա մուգապիւր ըրշլաթը սիւ- քիւտիյէ օլմագ իւզիւ, Սուլթան- տան պիտ թագըմ իմթիւազաթ էլտէ իթմէք թէտպիւրինի իթ- թիւազ իթտի, վէ էլլիսի Ս . Գօնսթան Պապը Ալի իլէ գաթի միւնստէպաթ իթմէք վէ Սթան- պօլտան չէքիւլուպ կիթմէք թէհ- տիտաթը իլէ նիհայէթ արդու- լարընա մուհաֆազ օլտու : Էօյ- լէքի Սթանպօլտան թաանա պիւ- տիւրիւթիկի իւզըն, եէնի սուտուր իտէն պիտ իրատէ Թրանսատան 60 միլիոն ֆրանկըր պիտ իս- թիգըրազաթընա, Թրանսայա էն- վաի սըբարիչլէր վէրիւմէսինէ, Սուրէտաա չըմէնտըֆէր ինչասը- նա Թրանսըզլարա իմթիւազ վէ- րիւմէսինէ վէ Սթանպօլտա ըրըգ- տըմ մէսէլէսինին ֆըրանսըզ շիւ- քէթիւնին լէհինէ հալլ օլընմա- սընա միւսատէ վէրմիշ տիւր :

Իչթէ պու եօլլէ պիտ սէֆիլ միլլէթին տամարլարընտան սէլ կիպի ազան գանլարտան Շարգ- տա խրիսթիանլարըն համիսի ա- տըտ օլընան Թրանսա իսթիֆատէ իթմիշ օլտու :

ԹԻԻՐԻՒՄ

— Մէչհուր Արնապուտ չագի- լէրինտէն Րամազան 300 քի- չի իլէ Օրանիգա նամ քէօյէ թօբլանմըշ օլուպ, Բրէզըրէն շէհրինին խրիսթիանլարը իւ- ղէրինէ հիւճուլ իթմէք թէտ- պիւրինտէ օլտըլը միւթէատիւտ

թէլէկրաֆլարլէ թաստիգ օլը- նըյօր : Գէզա 1000 քիչի գատար Արնապուտար Սքիւպ վէ քէօ- տէնտիլ պէյնինտէ պուլընանԳու- մանօլա գատապասընա հիւճուլ իթմէք վէ կէօեա օլ թարաֆ- տա պուլընան պիտ սըրպ չէթա- սընը տաղըթմագ թէչէպիւսին- տէ տիւրլէր : Թիւրք հիւքիւմէ- թիւնին օ թարաֆա ասքէր սէվգ իթմիշ օլտըլը Սթանպօլտան իսպար օլընըյօր :

— Թիւրք բաթօրթլարընա նա- զարէն, Բէրլէքէ եագըն պիտ պու- կար չէթասը վէ թիւրք ասքէր- լէրի պէյնինտէպիւր միւտարէպէ վուգու պուլմուշ : Գօմիթաճը- լարտան 3 ը էօլմիւշ վէ 17 սի թուլթուլմուշ :

Պիւր Րուս չէթասը էսէրիքէ եագըն 8 պուլկար գաթի իթմիշ :

Պիւր Պուկար չէթասը տախի Գասթօրիա գաղասընտա Լիպէ- սօլօ մանասթըրը նագմըշ և 3 քիչի գաթի իթմիշ :

— Մանասթըրտաքի պուկար թիւճար վէրիլինին թէրճիւմա- նըն էօլտիւրմէք գատտը իլէ պիտ Րուս ճիւնայէթէ իյգա իթ- միշ իսէտէ մուվաֆագ օլմամըշ տըր :

Տ Ա Ի Ի Լ Ի Է

Վիւքէլա րէյիսի Մ. Բէթրօվը էլան Մանթօնտան ալտէթ իթ- մէմիշ օլմամասը սէպէպլէ՝ հիւ- քիւմէթէ մուխալիֆ օլան կա- ղէթալար հէյէթի վիւքէլանըն տիւշէսինի եագըն կէօսթէրի- յօրլար :

— Սօֆիատան Պուգրէչէ վէրի- լէն պիտ թէլէկրաֆ իւզըն, հիւ- քիւմէթ Մաքէթոնիա գօմիթէ- լէրինէ գարչը չէտիտ թէտպիւր- լէր իթթիւազընա տէվալ իթ- մէքտէ իմիշ :

Տախիլիյէ նազըրընըն էմրի իլէ, սինօրա եագըն մահէլլէր- տէ պուլընան սիւահ տիւքեան- լարը վէ ճէպհանէ մաղաղալարը հիւքիւմէթին գօնթօլը ալթը- նա ալընաճագլար վէ սիւահ վէ ճէպհանէ սաթըլլարը պիւր վա- գըթ իչիւն մէնն օլընաճագ ըմըշ :

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Րուս սէրասքէրի Լինէվիչին բաթօրթընա պինաէն ապրիլ 4 տէ Զինճիաթուստա 12 սաաթ միւթէ- մատինէ պիտ միւտարէպէ վուգու պուլուպ, Րուսլարտան Բրէնս Մա- սալքի էօլմիւշ վէ գալմագալ չարթման, Զէրվէնօքի վէ սաի- րէ եարէլէնմիշ տիւրլէր, ճաթօն- լըլարըն թէլէֆիաթը զիյատէճէ իմիշ :

Ապրիլ 5 տէ վագը օլան միւ- սատէմէտէ ճաթօնլըլար թէրին- ինէ գատար կէրի սիւրիւմիւշլէր

վէ Րուսլար Բօմթուշի քէօյիւ- զապթ իթմիշլէր :

Մալիւմ օլտըլը իւզըն, պու- ուֆագ միւսատէմէլէրտէն էհէմ- միյէթի նէթիճէ հասըլ օլմամագ- ֆագաթ ումուլի վէ գաթի պիտ հիւճուլ Խարպին ճիւրընտա եագընտա վուգու պուլաճագ վէ օնուլէ Րուսլար սուլհա եաթը- չաճագլար գանն օլընըյօր :

— Մալագագա պօլաղընտա պիւր չօգ ըուս վաթօրլարը կէօրիւմիւշ օլտըլը վէ օնլարլէ պէրապէր 23 նագլիէ վաթօրլարը պուլընտըլը Բանանքտան պիւտիւրիլիյօր : Մալաքա պօլաղը չիւտ ովկիա- նոսընընտան Պէօյիւկ ովկիանո- սա կէչէճէք տար պիտ եօլ տըր : Մէչքիւր չէհիւրտէն իւլվէթէն պիւտիւրիւթիկի իւզըն, ճաթօն տօնանմասը տախի օրալարա եա- գըն բուսուտա պուլընտըլընտան եագընտա չէտիտ պիտ միւսա- տէմէ պէքլէնիլիյօր : Գուվվէի պահրիէյէ աշնա օլանլար ամի- րալ Բօմթէսթվէնքիւնին տօնան- մասը մաղլուպ օլաճագ գանն ի- տէյօրլար :

Մ Ի Ի Թ Է Ն Է Վ Ի Է

Սպանիա բաթիւթը օլան Մատրիտ չէհիւրտէ պիտ սու ա- նա պարը պիտտէն եարըմըշ վէ 400 քիչի թէլէֆ իթմիշ տիւր : Տէր հալ ասաքիւր վէ Ժանտարմա եէ- թիւուպ, 50 էօլիւ չըգարմըշլար : Գրալ վէ վիւքէլա տախի մահէ- լի մէչքիւրէ կիտէրէք սաաթ- լարճա թէմաչա իթտիքտէն սօնրա միւթէէսիւրէն ալտէթ իթ- միւշլէր : Մէչքիւր անպարը ին- չա իտէն մուհէնտիւլէր վէ սա- յիւր էլլաա մէսուլ թուլթուլա- ճագլար :

— Պէլկրատտա Մաքէթոնիա ի- չիւն թէչքիւլ օլընմըշ օլան սըրպ գօմիթէսինէ Սըրպիա հիւքիւմէ- թի մուպլէնէթ իթմէքտէ օլտը- ղընա տալիւր օրանըն օսմանլը էլ- չիսի պիւր նօթա վէրմիշ օլմասը իւզէրինէ, սըրպ վիւքէլասը էլ- չիւնին պու իւզէլաթընը չէտիտէն թէքիւլ իտուպ, Պալգանտա ա- սայիլին մուհաֆազալընա արգու- քէշ պուլընտըլընը պէյան էյլէ- միշ տիւր :

— Իթալիա գըրալը սէյահա- թընտան Րօմայա ալտէթ իթ- միշ տիւր :

— Ինկիլիզ գրալը վէ գրալի- ցասը սէյահաթա տէվալ իտէ- յօրլար : Գրա Բարիլտէն կէ- չուպ Մարսիլիայա կիտէճէկի էսնատէ Թրանսա ճուճուրիյէթ րէյիսի Մ. Լուպէ իսթիգալ ի- տուպ, պիտ միւտտէթ եօլա րէ- ֆագաթ իթմիշ վէ զայէթ մու- հիպպանէ կէօրիւշմիւշլէր տիւր :

— «Թայմը օֆ Ինտիա» կաղէ- թանըն պէյանը իւզըն, Պուխա- րա սինօրլարընտան էմիւրին ա- քէրլէրի կէրի չէքուպ, ըուս ա- ս-

քէրլէրի եէրլէշմիւշլէր Եու հալ- տա Րուսիանըն Աֆղանիստանը թէհտիտ իթմէք իսթէտիկի ա- նալըլիյօր : Պագաթ ինկիլթէ- րանըն հիւմայէսի ալթընտա պու- լընան Աֆղանիստան էմիւրի շու սըրա Րուսլարտան գօրգմայաճա- ղը աշիքեար տիւր :

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Քաղաքիս մէջ հայ վաճառատան մը համար 13-14 տարեկան աշա- կերտ մը կը փնտռուի : Եթէ աշա- կերտին բարքը ու վարքը վստահու- թիւն ներշնչէ, վաճառականը մտադիր է զանի գիշերները իր տանը մէջ պահել ու կերակրել :

Դիմել խմբագրութեանս

ԹԻԻՔՃԱՐԻՑԷ

ՎԱՌՆԱ,	մարտ 30
ԶԱՆԻՐԷ	
ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալուս	54-60 լիպ. 9.50 / 11.60
Արապա	52-62 լիպ. 9 / 12. 20
ԱՐՔԱ,	
Վալուս 100 քիւ ֆին	11.20/11.80
Արապա 42-45 լիպ.	6.60/7.
ԵՈՒԼԱՅԱՐԱՊԱ 33/36 լպ.	5. 20/5.70
Վալուս 100 քիւ	10. 60/10. 75
ՅԱՍՈՒԼԵՆԱ,	
Արապա 100 քիւ	25-27
ՏԱՐԸ արապա հէքթ.	14-15
ՔՕԼՕՁ արապա 55-60 լպ.	10. 50/12
ՄԻՍԻՐ 57-58 լպ	7. 20/9. 20
« 100 քիւ	11.20 - 11.90
ՉԱՎՏԱՐ արապա 8	—/8.20
« 100 քիւ	11.80/12
Կիւնտէ 30 -4) վալուս	15 —20
արապա կլմէքտէ. վալուս մուամէլէսի	
նարօլէն 20 ֆր. արապա մուամէլէսի	
նարօլէն 20. 20 :	

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

Նադուլէն 20, 20 ֆրանք
Օսմ. լիւրաը 22, 75 ալթուս ֆրանք

ՊԱԳԱԼԻՑԷ

Վարնա բիւցաալընտա պագալիյէ	
մալլէրին պու կիւնքի ֆիւլմը, ալթուս	
ֆրանք իլէ :	
ԳԱՂԷ	1,95/2 10
Շէֆէր նէմյէ	80
Շէֆէր քէսմէլ սանտըզ	41.
Բիւրնճ ֆիւլպէ չուվալը	45 .
» ճարոն »	85 .
» Ինկիլիզ »	28.50
» Բիւլոն »	50
ԿԱՁ , սանտըզ	9. 40
Չէթիւն հաղը քիւ	85.—1
ԳՈՒՐՈՒԼԵՂԻՄ	25

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Բնիկ Սերաստագի Միւլըն Խան- իան ազգայինը, Պատրիարքարանի կողմանէ :
Ուստի կը խնդրուի իւր հարե- նակիցներէն որ եթէ իւր մասին տեղե- կութիւն մունին եւ կամ հասցէն գի- տեն, թ. զ բարեհաճին իմացնել Թու- լա Արթ. Տ. Խօրէն Ա. քահանայ Բիւ- չիւկեանին :

Одговорникъ А. Курбетянъ